

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1474/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de stabilire și plată a ajutorului material unic pentru însănătoșire persoanelor care au suferit de pe urma catastrofei de la C.A.E. Cernobîl, persoanelor cu dizabilități a căror dizabilitate e în legătura cauzală cu catastrofa de la Cernobîl, precum și ajutorului material unic pentru întremarea colaboratorilor subdiviziunilor de risc deosebit, care au devenit persoane cu dizabilități

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1474/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de stabilire și plată a ajutorului material unic pentru însănătoșire persoanelor care au suferit de pe urma catastrofei de la C.A.E. Cernobîl, persoanelor cu dizabilități a căror dizabilitate e în legătura cauzală cu catastrofa de la Cernobîl, precum și ajutorului material unic pentru întremarea colaboratorilor subdiviziunilor de risc deosebit, care au devenit persoane cu dizabilități (*în continuare – Regulament*), a fost elaborat de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul Hotărârii Guvernului a fost elaborat în scopul îmbunătățirii procesului de acordare a ajutorului material unic anual pentru însănătoșire persoanelor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la C.A.E. Cernobîl, persoanelor cu dizabilități a căror dizabilitate e în legătură cauzală cu catastrofa de la C.A.E. Cernobîl, precum și ajutorului material unic anual pentru întremarea colaboratorilor subdiviziunilor de risc deosebit, care au devenit persoane cu dizabilități.

În prezent, prevederile art. 9 și art. 10 al Legii nr. 909/1992 privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl, a punctului 22) din Hotărârea Guvernului nr. 575/1992 cu privire la acordarea de înlesniri colaboratorilor subdiviziunilor de risc deosebit, care s-au îmbolnăvit de boala actinică sau au devenit persoane cu dizabilități, precum și a punctului 3) din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1474/2016, stabilesc expres cuantumul ajutorului material unic pentru însănătoșire/ întremare, după

cum urmează:

- persoanelor cu dizabilități, a căror dizabilitate se află în legătură cauzală cu catastrofa de la C.A.E. Cernobîl, precum și persoanele cu dizabilități severe sau accentuate din categoriile indicate în pct. 1 al Hotărârii Guvernului nr. 575/1992 – **două salarii medii lunare pe țară;**
- persoanelor cu dizabilități medii din categoriile indicate în pct. 1 a Hotărârii Guvernului nr. 575/1992 – **1,5 salarii medii lunare pe țară;**
- persoanelor care au participat în anii 1986-1987 la lucrările de lichidare a urmărilor avariei de la C.A.E. Cernobîl – **un salariu mediu lunar pe țară;**
- persoanelor care au participat în anii 1988-1990 la lucrările de lichidare a urmărilor avariei de la C.A.E. Cernobîl – **50% din salariu mediu lunar pe țară.**

Totodată, potrivit pct. 4 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1474/2016, *odată cu plasarea comunicatului privind mărimea salariului mediu lunar pe țară pentru anul precedent pe site-ul oficial al Biroului Național de Statistică, Consiliul de Administrație al Casei Naționale de Asigurări Sociale va stabili, anual, mărimea ajutorului material unic conform cuantumului ajutorului material unic prevăzut la pct. 3 al prezentului Regulament. În termen de 5 zile lucrătoare din data aprobării, Casa Națională de Asigurări Sociale informează casele teritoriale de asigurări sociale despre mărimea ajutorului material unic.*

Astfel, având în vedere că valoarea ajutorului material unic pentru însănătoșire/întremare este prevăzută expres în actele normative menționate mai sus, precum și în scopul realizării măsurilor de asistență socială în mod operativ, transparent, imparțial și eficient se propune modificarea Regulamentului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1474/2016, astfel încât ajutorul material să fie stabilit în baza informațiilor publicate de către Biroul Național de Statistică, fiind exclusă necesitatea organizării ședinței Consiliului de Administrație al Casei Naționale de Asigurări Sociale pentru aprobarea cuantumului ajutorului. Potrivit informațiilor prezentate de către Casa Națională de Asigurări Sociale mărimea medie a ajutorului material unic pentru însănătoșire/întremare pentru anul 2022 a constituit 14 968,8 lei, prin urmare, stabilirea și achitarea tardivă a ajutorului material unic pentru însănătoșire/întremare creează dificultăți, mai cu seamă familiilor care sunt în așteptarea acestor surse financiare pentru ași continua tratamentul medical.

Adițional, având în vedere că ajutorul material unic pentru însănătoșire se stabilește anual de către casele teritoriale de asigurări sociale, în baza cererii

solicitantului, se propune operarea modificărilor în Regulament, menite să reglementează procesul de stabilire și acordare a ajutorului în mod pro-activ, fiind exclusă necesitatea beneficiarului de a prezenta cereri și documente confirmative în fiecare an. Potrivit informațiilor furnizate de către Casa Națională de Asigurări Sociale, ajutorul material unic pentru însănătoșire în anul 2022 a fost solicitat de **1733** persoane, dintre care **1604** cetățeni au fost încadrați în diferite grade de dizabilitate. La moment, cetățenii sunt nevoiți să parcurgă distanțe mari, să piardă timp, efort și surse financiare pentru a depune repetat cererea pentru acordarea ajutorului material unic. Solicitanții sunt nevoiți să depună anual setul de acte, făcând cozi la ghișeele caselor teritoriale de asigurări sociale, ceea ce provoacă nemulțumiri, creează oportunități pentru răspândirea corupției, procedura fiind contrară standardelor internaționale.

În consecință, anual 1733 de cetățeni care preponderent sunt persoane încadrate în grad de dizabilitate (severă, accentuată și medie) se confruntă cu o serie de probleme în accesarea serviciului public, cum ar fi corupția, excesul de birocrăție, ineficiența instituției publice, comunicarea insuficientă și informații incomplete privind modalitatea de accesare și prestare a serviciului public.

În cazul dat, acordarea serviciului în mod pro-activ are o abordare de incluziune digitală și răspunde nevoilor cetățenilor Republicii Moldova care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl, precum și asigură condiții egale de acces la servicii publice pentru persoanele cu dizabilități. Astfel, odată cu intrarea în vigoare a noilor prevederi, după adresarea primară a beneficiarului la casa teritorială de asigurări sociale, ajutorul se va acorda anual, în mod pro-activ, fără a fi necesară depunerea unei noi cereri.

Suplimentar, Regulamentul se completează cu trei puncte noi: 10¹, 10², 10³, care la fel, au drept scop facilitarea și eficientizarea schimbului de date electronic între autoritățile și instituțiile publice, care dețin sisteme informaționale de stat, în vederea creșterii calității serviciilor publice prestate. La caz, digitalizarea prestațiilor sociale presupune accesarea în mod automat de către Casa Națională de Asigurări Sociale a datelor/informațiilor disponibile prin intermediul platformei de interoperabilitate Mconnect, în vederea simplificării procesului de stabilire și acordare a ajutorului material unic. Modernizarea serviciului public prin digitalizare este în proces important în eficientizarea guvernării, astfel urmare a efectuării modificărilor propuse cetățenii vor oferi Casei Naționale de Asigurări Sociale datele și informațiile personale doar o singură dată, iar prestatorul de serviciul public va utiliza aceste date pentru stabilirea repetată și plata a ajutorului material unic pentru însănătoșire persoanelor care au suferit de pe urma catastrofei de la C.A.E. Cernobîl și altor colaboratori ai subdiviziunilor

cu risc deosebit care au devenit persoane cu dizabilități.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul Hotărârii Guvernului nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu cea a Uniunii Europene și nu contravine legislației comunitare.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul actului normativ are drept scop excluderea excesului de birocrație, eliminarea acțiunilor de tergiversare, simplificarea procesului de înregistrare și examinare a cererilor de către casele teritoriale de asigurări sociale, precum și stabilirea repetată a ajutorului material unic în mod digitalizat.

În acest sens se propune:

1. stabilirea directă de către Casa teritorială de asigurări sociale a cuantumului ajutorului material unic, urmare a publicării datelor cu privire la valoarea salariului mediu lunar pe țară de către Biroul Național de Statistică;
2. ajustarea prevederilor punctului 6 din Regulament, care stabilesc modalitatea de depunere a cererii și actelor confirmative pentru obținerea dreptului la ajutor material unic;
3. modificarea punctului 9, prin simplificarea procedurii de înregistrare și păstrare a cererii de către instituția responsabilă;
4. modificarea punctului 10, are drept scop stabilirea termenului de examinare a cererii, în condițiile în care informația cu privire la valoarea salariului mediu lunar pentru anul precedent nu a fost făcută publică de către Biroul Național de Statistică;
5. completarea cu trei puncte noi: 10¹, 10², 10³, care reglementează procesul de stabilire și acordare a ajutorului material unic în mod pro-activ, fiind exclusă necesitatea solicitantului de a prezenta cereri și documente confirmative în fiecare an. În acest sens, se propune utilizarea schimbul de date electronic, prin intermediul platformei de interoperabilitate Mconnect;
6. modificarea punctului 12 din Regulament, prin excluderea procedurii de informare a solicitantului despre Decizia de acordare a ajutorului material unic, or odată cu înregistrarea cererii se confirmă faptul că solicitantul va beneficia de prestația socială respectivă (conform modificărilor operate la pct. 9);
7. ajustarea tehnică a unor termeni utilizați pe parcursul textului, precum și abrogarea unor prevederi urmare a acordării prestației sociale în mod digital.

Prin operarea modificărilor în Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1474/2016 se urmărește asigurarea accesului echitabil și digitalizat al beneficiarilor la stabilirea și acordarea prestațiilor sociale, având în vedere progresul și tehnologiile informaționale disponibile.

În context, este de menționat că potrivit datelor prezentate de către Casa Națională de Asigurări Sociale, de ajutor material anual pentru însănătoșire/întremare au beneficiat:

- pe parcursul anului 2021 – 1798 persoane;
- pe parcursul anului 2022 – 1733 persoane.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea prezentului proiect nu implică cheltuieli financiare din bugetul de stat.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Aprobarea proiectului de Hotărâre a Guvernului nu implică modificări sau completări în actele normative în vigoare.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și a Regulamentului cu privire la procedurile de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 967/2016, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului de hotărâre a fost plasat pe portalul guvernamental www.particip.gov.md și poate fi accesat la următorul link: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/10401.

8. Constatările expertizei anticorupție

În conformitate cu prevederile art. 21 alin. (1) lit. e) și art. 35 ale Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și art. 25 alin. (3) lit. a) și art. 28 ale Legii integrității nr. 82/2017, proiectul urmează a fi supus expertizei anticorupție, care urmează a fi efectuată de către Centrul National Anticorupție.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul de Hotărâre a Guvernului nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, respectiv nu este supus expertizei de compatibilitate.

10. Constatările expertizei juridice

În conformitate cu prevederile art. 21 alin. (1) lit. e) și art. 37 ale Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de hotărâre urmează a fi supus expertizei juridice, efectuată de către Ministerul Justiției.

11. Constatările altor expertize

Proiectul de Hotărâre a Guvernului nu necesită a fi supus altor expertize.